

Homilie biskupa Radkovského při mši v bazilice Santa Maria Maggiore

V rámci návštěvy „Ad limina apostolorum“ se 17. listopadu sešli čeští a moravští biskupové s poutníky při mši svaté v bazilice Santa Maria Maggiore (Panny Marie Sněžné). Hlavním celebrantem i kazatelem byl plzeňský biskup František Radkovský.

Milí spolubratři v biskupské, kněžské a jáhenské službě, milé sestry a milí bratři, poutníci k hrobům apoštolů!

Scházíme se tu dnes na památném místě, kde 23. února 868 papež Hadrián II., za přítomnosti našich svatých apoštolů Cyrila a Metoděje, položil slovanské bohoslužebné knihy na hlavní oltář této baziliky, a tím schválil jimi vypracovanou slovanskou liturgii a také vysvětil jejich učedníky.

Scházíme se rovněž v památném čase. Vzpomínáme, jak jsme tu byli, aspoň mnozí z nás, před šestnácti lety a zažívali jsme tady a potom i doma euforii „sametové revoluce“, započaté nejprve zde svatořečením sv. Anežky a potom naplno doma právě dnes, 17. listopadu.

Byli jsme tehdy plni nadějí a očekávání, netušili jsme, jaké pozitivní, ale i negativní věci nás čekají. Za ty pozitivní jsme Bohu vděční a je jich velmi mnoho, je za co děkovat, a to bychom měli i dnes, při této mši svaté. Na dobré se totiž velmi rychle zvyká a bere se to jako samozřejmost, i když je to vlastně zázrak.

Těch negativních je ovšem také dost a tady bychom měli zpytovat svědomí, především my, biskupové, kteří neseme duchovní odpovědnost, a snad i kněží, co jsme udělali špatně a co jsme zanedbali v uplynulých šestnácti letech. I k tomu je dnes příležitost. Ostatně to je jeden z účelů pouti „Ad limina apostolorum“, ohlédnout se zpět a hledat, jak dál.

My, biskupové, jsme v těchto dnech slyšeli mnoho dobrých rad a postřehů, které by nám měly ukázat, jak dál, protože velmi mnohé z problémů, které máme my, mají i jinde, především v Evropě, v tomto „nejproblématictějším světadílu“, jak také zaznělo, a proto tyto rady obsahují cenné zkušenosti a reflexe.

Víme dobře, že hlavním problémem u nás, podobně jako v západní Evropě, je liberalismus bez břehů a bez zodpovědnosti. Vtrhl do naší společnosti s velikou silou, aniž bychom na něj byli dobře připraveni. O to větší zkázu způsobil a působí. Velmi účinně likviduje základní stavební kámen společnosti, rodinu. Má to důležité sebezničující účinky. Především naše společnost, podobně jako celá západní Evropa, vymírá. Jsme vlastně svědky konce jedné vyspělé civilizace, které jsme součástí a která zcela nepochybně zajde, se všemi důsledky, že přicházejí jiné národy s jinou kulturou, které neztratily sílu k životu. Jsme v Římě, který podobnou historii zažil před patnácti stoletími. Když si připomeneme slova, která svatý Pavel Římanům napsal, je to, jako by to bylo adresováno naší společnosti dnes: „(...) *Bůh je nechal napospas nečistým vášním jejich srdcí, takže zneuctívají svá vlastní těla: vyměnili Boží pravdu za lež a klanějí se a slouží tvorstvu místo Stvořiteli.(...) Proto je Bůh vydal v moc hanebných vášní. Jejich ženy zaměnily přirozený styk za nepřirozený a stejně i muži zanechali přirozeného styku s ženami a vzplanuli žádostí jeden k druhému (...), jsou plni nepravosti, podlosti, lakoty, špatnosti...*“ (viz Řím 1,24-29) a podobně slova napsaná Filipánům: „*Mnozí žijí jako nepřátelé Kristova kříže: jejich koncem je zahynutí, jejich bohem je břicho a jejich chloubou to, zač by se měli stydět, neboť smýšlejí přizemně*“ (viz Fil 3,18-19). Civilizace takto morálně oslabená nemá ani sílu ani zájem přežít. My jsme ale její součástí, co máme dělat? To, co dělali křesťané před patnácti stoletími. Snažit se žít křesťanství naplno. Znamená to jít proti proudu. To ovšem znamená několik důležitých kroků.

1) Především je třeba pečovat o naše křesťanské rodiny. Aby byly pevné a zdravé a také aby byly početné. Vím, co to znamená v době, kdy zákony jsou často namířeny proti rodině, takže mít děti je luxus. Pro nás je to ovšem věc velké důvěry v Boží prozřetelnost a

měli jsme už tolikrát možnost se přesvědčit, že Bůh dává velkoryse všem, kteří plní jeho vůli a přitom na něho s důvěrou spoléhají.

2) Velkým, skoro se dá říct základním problémem přežití křesťanství u nás je předávání víry, především dětem a mládeži. Celostátně je to jen asi 7 procent dětí z celkové populace, které se účastní vyučování náboženství, a v některých diecézích, například v naší, plzeňské, to není ani celé jedno procento. Zde musíme usilovně hledat nové cesty evangelizace dětí i dospělých. A musíme o to usilovat všichni, nejen biskupové a kněží, ale rodiče, prarodiče, ti ovšem často sami o víře nic nevědí, tedy všichni aktivní laici. Vzdělání v katechismu musíme udělat pravidelnou součástí našich bohoslužebných setkání, protože všeobecně jsou vědomosti o víře mezi věřícími velmi slabé.

3) Je nutné se soustředit na farní společenství, aby se stala silným a přitažlivým kvasem, otevřeným všem lidem. Bez pevného společenství nejsou věřící lidé schopni přežít tento zápas o duši společnosti i každého jejího člena. Velkou pomocí v tomto směru jsou i hnutí a nové komunity v církvi. Jsou složeny převážně z živých, angažovaných křesťanů, ochotných církvi pomáhat. Doporučuji je podporovat a jejich aktivit a pomoci využívat.

4) Klíčovou roli v církvi hrají bezpochyby kněží. Je třeba se jim ze strany biskupů a jejich spolupracovníků velmi věnovat, povzbuzovat je, pěstovat jejich společenství a usilovat o jejich neustálou formaci a vzdělávání. Právě tak je životně důležitá péče o nová kněžská povolání.

5) Jsme menšinou, ale nesmíme být bezvýznamnou menšinou, to by bylo zlé. To znamená, že se nesmíme uzavřít do ghetta, ale nést křesťanství a svou odpovědnost za společnost do veřejnosti: do světa politiky, kultury, médií, podnikání, všude, do všech oborů lidské činnosti a společnosti. Musíme být opravdovým kvasem a solí.

6) Často se mluví o tom, že věřících je vlastně mnohem víc, že jsou nekonfesionální věřícími, že mnozí prohlašují, že v něco věří. Je to pravda, přesto je třeba rozlišovat. Dnešní člověk obvykle připouští, že „něco nad námi je“, ale příliš si tím hlavu neláme a život si nekomplikuje v tom smyslu, že by z toho vyvozoval nějaké mravní důsledky. Základním cílem, středem této jeho víry, je totiž on sám. On je vlastně sám sobě bohem, on je totiž sám sobě měřítkem dobra a pravdy a jeho rádoby šťastný život, v podstatě bez velkých morálních zábran a omezení, je hlavním smyslem veškerého jeho snažení a uvažování. Jak je vidět, je to vlastně víra a náboženství bez pravého Boha, protože středem a cílem je člověk sám a vše mu má sloužit, včetně jeho víry. Tomuto novému směru světonázorové orientace, který charakterizuje postmoderní dobu, se říká New Age. Je to velmi nebezpečný směr v tom smyslu, že člověk hned nepronikne k samé podstatě, nepochopí, že vlastně žije v sebeklamu, ve lži, když do středu všeho postavil sám sebe a nikoliv Boha, který je Pánem a Stvořitelem všeho a cílem a pravým štěstím člověka samého. Pro nás z toho vyplývá, abychom především zkoumali sami sebe, zda je naše víra pravá, zda opravdu středem našeho života i všeho našeho snažení a konání je Trojjediný Bůh, Otec, Syn a Duch svatý. A potom je třeba o tom svědčit a také mluvit, bude-li třeba. Společnost potřebuje osvětu, ale nejdřív potřebuje naším svědectvím vzbudit zájem, aby tuto osvětu byla schopná přijímat.

Tolik tedy moje připomínky, mnohé získané z rozhovorů minulých dní. Jistě nám zítra mnoho potřebného poví i Svatý otec na společné audienci. Na jeho slova čekáme všichni s otevřeným srdcem.

Je však dobře se obrátit o pomoc i k Panně Marii. Dnes jsme zde na pouti v nejhlavnější mariánské svatyni, u jejího milostného obrazu, tak jako bychom byli na pouti v našich mariánských svatyních. Ona je tou ženou oděnou sluncem, jak jsme dnes slyšeli ve Zjevení, která vítězí nad Zlým. Ona nás nabádá: „*Udělejte všechno, co vám řekne*“, totiž její Syn. Jeho jsme církví, On ji založil, On ji vede a ochraňuje. Nebojte se, poslouvejme Ho a z Jeho ruky nás nic a nikdo nevytrhne! Amen.

